

Työterveyslaitos

Työsuojelurahasto
Arbetskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TYÖTURVALLISUUS TOT -raporttien analyysi

Tutkimuksen toteutus ja keskeisiä tuloksia

Osa 5. Yhteisten työpaikkojen
tapaturmien ehkäisy

Vaaratekijät

Yhteisillä työpaikoilla tulee kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin töihin, toimintoihin sekä niiden vaaratekijöihin:

- asennus- ja valmistelutyö
- häiriöiden poisto
- henkilön liikkuminen työkohteessa
- äkillinen fyysinen tai psyykinen kuormittuminen (esim. käsin tehtävät nostot ja siirrot, liikkuminen tasolta toiselle)
- kulkuväylät ja kulkualustat
- vaarat putoamiseen, kaatumiseen tai liukastumiseen

Toimintatavoissa kehitettävää

- Sattuneiden tapausten valossa yhteisillä työpaikoilla kokeneilla työntekijöillä on jonkinlaista työpaikkasokeutta
- Vaaratilanteita syntyy uusissa tai poikkeuksellisissa työtehtävissä
- Työtehtävien vaarojen tunnistaminen ei ole ollut riittävän tehokasta
- Kokeneiden työntekijöiden opastusta ja perehdyttämistä on parannettava
- Työnjohtamista ja valvontaa on kehitettävä

Kulkutiet ja häiriöiden selvittäminen

- Erityistä huomiota tulisi kiinnittää
  - työn vaatimiin siirtymisiin rakennustöissä
  - häiriöiden selvittämiseen muissa töissä
- Yleisperehdyttäminen sekä työmaa- ja työpiste-perehdyttäminen on tärkeää

Eri osapuolien vaikutus

TOIMITTAJA/TYÖNTEKIJÄ

- toimittajan tai aliurakoitsijan omalla toiminnalla on monissa tapauksissa ratkaiseva vaikutus
- yhteisen työpaikan vaarallisuutta lisäävät toisten osapuolten aiheuttamat tapaturmatekijät
- myös työntekijöiden oman toiminnan osuus on merkittävä

TILAAJA

- organisaation toiminta- ja menettelytapojen laatu vaikuttaa merkittävästi tapaturmatekijöiden syntyyn
  - esim. työnsuunnittelu, perehdyttäminen, tarkastukset
- turvallisuusjohtamisen sekä työnaikaisen ohjauksen ja valvonnan tulee olla tehokasta
- tarvitaan laadukasta esivalintaa
  - valitaan toimittajia, joilla on lähtökohtana hyvät edellytykset toimia turvallisesti

Yhteisten työpaikkojen hyviä turvallisuuskäytäntöjä 1

- tilaaja määrittelee kaikille toimittajille työturvallisuuden perusvaatimukset
- perusvaatimukset täyttävistä toimittajista kootaan ns. hyväksytyjen/vuosisopimustoimittajien lista, joita arvioidaan säännöllisesti mm. turvallisuuskriteerein
- hyväksytyjen toimittajien listaa käytetään toimittajien esivalinnassa eli valitaan ne, joille tarjouspyyntö toimitetaan
- tilaaja määrittelee pelisäännöt alihankkijoiden hallintaa varten, erityisesti koskien urakoiden ketjuttamista
- toimittajat velvoitetaan käymään työntekijöidensä kanssa läpi kaikki tunnistetut työriskit ja niiden hallintakeinot
- samoin toimittajia velvoitetaan pitämään viikoittain turvallisuusaiheisia pikapalavereita työntekijöiden kanssa

Yhteisten työpaikkojen hyviä turvallisuuskäytäntöjä 2

- toimituksille tehdään alkutarkastus; tarkistetaan ja varmistetaan toimituksen sisältö ennen töiden alkua
  - työntekijöiden pätevyudet, välineet, suojaimet jne.
- tilaaja puuttuu turvallisuuspoikkeamiin johdonmukaisesti ja säännöllisesti
- yritysten ja työntekijöiden turvallisuussuorituksista annetaan spontaani palaute ja motivointi
  - nopea positiivinen reagointi turvalliseen toimintaan
- turvallisuutta johdetaan vahvasti ja näkyvästi
  - esim. turvallisuusasiat otetaan käsiteltäviksi kaikissa urakka- ja hankepalavereissa

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 1: Putoamissuojaus

Töiden suunnittelu

- Suunnitellaan koko hankkeen ja töiden toteutus
  - putoamisvaaralliset työt, purkutyöt

Turvalliset työtavat

- Valitaan lyhytkestoiseenkin työhön turvalliset työtavat
  - kittausta tai letkun irrotusta ei tehdä tikkailta
- Työntekijöitä opastetaan turvallisiin työtapoihin ja ohjeiden noudattamiseen
- Päivittäisellä turvallisuusseurannalla varmistetaan turvalliset työtavat

Perehdyttäminen ja opastus

- Putoamisvaarat sisältyvät perehdyttämiseen ja opastukseen
- Putoamisvaarallisissa töissä tulee osata tunnistaa putoamisvaarat ja arvioida riskit.

Rakenteet

- Työtelineiden ja nousuteiden tulee olla hyväkuntoisia
- Työntekijöiden tulee ilmoittaa, jos rakenteissa on vikaa
- Käytetään turvallisia materiaaleja
  - esim. tikkaiden luistamisen estäminen

Valvonta ja johtaminen

- Putoamissuojauksen järjestämisestä vastaa pääasiallista määräysvaltaa käyttävä
  - rakennustyömaalla päätoteuttaja
- Päivittäisvalvonta
- Käyttöönotto- ja viikkotarkastukset
- Sovitaan selkeät pelisäännöt ja valvotaan, että ohjeita ja määräyksiä noudatetaan

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 2: Työmaaliikenteen turvallisuus 1/2

Vaarojen tunnistaminen

- Tunnistetaan työmaahan, työpaikkaan ja työtehtäviin liittyvät vaaratekijät.

Riskeistä tiedottaminen

- Tilaaja ja /tai rakennuttaja tuo esille työpaikkaan, työpaikan liikenteeseen ja liikkumiseen liittyvät vaaratilanteet.

Opastus

- Teollisuudessa opastetaan urakoitsijat työpaikan vaaroihin.
- Tuodaan esille työympäristöön liittyviä vaaratekijöitä kaikille, myös lyhyen ajan kohteessa työtä tekeville.

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 2: Työmaaliikenteen turvallisuus 2/2

Turvallisuusasiakirja

- Rakentamisessa rakennuttaja laatii turvallisuusasiakirjan, jossa työmaahan liittyvät vaaratekijät tuodaan esille.
- Päätoteuttaja tekee turvallisuussuunnittelua, laatii työmaa-alueen käytön suunnitelmia, joissa on suunniteltu jalankulku- ja ajoneuvoliikenteen reitit.

Varoitusvaatteet

- Tietyömaalla ja muissakin rakennuskohteissa liikuttaessa tiealueella edellytetään jo sopimuksissa kaikilta varoitusvaatetuksen käyttämistä.
- Kaikkien osapuolten tulee käyttää varoitusvaatteita ja varoitusvaatteiden käyttöä tulee sekä rakennuttajan että työnantajan valvoa.

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 3: Elementtiasennukset 1/2

- Rakenteiden suunnittelu ja toteutuksen laadunvalvonta
  - hitsausliitokset
- Asennussuunnitelmat
  - laaditaan aina kirjallinen suunnitelma
  - suunnitelmissa mukana asennusaikainen vakavuus ja työnaikainen kuormittaminen
  - oikaisutarpeet; tarvittava väliaikainen tuenta
  - tavanomaisesta poikkeavista elementeistä tiedot ja tarkemmat asennusohjeet
  - käydään suunnitelma läpi ennen töiden aloittamista,
  - elementtien oikea ja riittävä tuenta ennen nostoapuvälineestä irrottamista
- Tunnistetaan työhön liittyvät vaarat
  - työskentely vaara-alueella saumaamattoman ontelolaattakentän alapuolella
  - työskentely kiinnittämättömien elementtien läheisyydessä, asennustyön vaarat

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 3: Elementtiasennukset 2/2

- Ontelolaatat
  - laadunvalvonta ja tarkastaminen
  - käsittely, varastointi, nostot ja kuormaus valmistajan ohjeiden mukaan, varmuusketjut nostoissa
- Silmämääräinen tarkastaminen
  - aina ennen siirtoa ja asennusta
- Nosturit ja nostoapuvälineet
  - asianmukainen tarkastaminen ja välineiden kehittäminen
  - turvallisten käyttötapojen valvonta
  - suurimman sallitun kuormituksen tunnistaminen
- Tiedonkulun varmistaminen
  - tiedon välittäminen asentajien ja muiden työmaalla työskentelevien välillä elementtien kiinnityksestä
- Elementteihin tiedot
  - valmistaja, elementin paino, nostokohdat, painopiste jne.

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 4: Koneturvallisuus 1/2

Tärkeimmät vastaavien tapausten torjuntakeinot:

- Riskinarviointi ja töiden suunnittelu
- Perehdyttäminen, opastus ja ohjeet
- Kone- ja laiteturvallisuuden parantaminen
- Turvalliset työtavat
- Valvonta ja johtaminen
- Yleiset pelisäännöt

Esimerkki

Kone- ja laiteturvallisuuden parantaminen:

- Hallintalaitteet sijoitettava turvalliseen paikkaan
- Käyttökytkimet tulee muuttaa toiminnoiltaan loogisiksi
- Ohjaukiskot tulee muotoilla siten, että ne sallivat pienet ohjausvirheet
- Liikkuvan työkoneen ohjaamon tulee olla sellainen, että kaatuessaan se takaa kuljettajalle riittävän turvatilan
- Nosturin vaarakohdat tulee merkitä näkyvästi
- Pidetään huolta kulkuteiden ja hoitotasojen siisteydestä

YHTEISTEN TYÖPAIKKOJEN TAPATURMIEN TORJUNTA 4: Koneturvallisuus 2/2

Riskinarviointi ja töiden suunnittelu:

- Nosturin, pyöräkuormaajan tms. huollon riskit tunnistetaan ja suunnitellaan huolellisesti opastus
- Kaikki asennusmenetelmän riskit arvioidaan etukäteen
- Työmaa-alueen järjestelyt suunnitellaan siten, että töiden suorittaminen on turvallista ja vaivatonta
- Nosturinkuljettajan ja hänelle ajo-ohjeita antavan henkilön välinen viestiliikenne tulee olla selkeää ja ennalta sovittua

Valvonta ja johtaminen:

- Töiden valvontaan suunnitellaan selkeät ja aukottomat käytännöt
- Kiinteä yhteistyö tilaajan kanssa
- Työntekijän on noudatettava hänelle annettuja ohjeita ja määräyksiä
- Valvotaan ohjeiden ja määräysten noudattamista
- Toimiva ja ohjeistettu työlupakäytäntö on keskeinen osa työturvallisuutta varsinkin riskialttiissa työssä
- Varmistetaan, että työt osataan tehdä turvallisesti, varmistettava erityisesti niiden osalta, jotka ovat alihankintaketjussa ns. alimpina